

**TALIMNI RIVOJLANTIRISHNING YANGI BOSQICHIDA PEDAGOGIK
TEXNOLOGIYANING MOHIYATI VA MUAMMOLARI**

Osiyo xalqaro universiteti

Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (Boshlang'ich ta'lim) yo'nalishi

MM2-BT-23 guruh talabasi

Nosirova Feruza Baxodir qizi

ilmiy rahbarim: Tilavova Matlab Muhammedovna

Annotatsiya: *Ushbu tezisda Ijtimoiy zaruriyat mahsuli bo'lgan texnologiya sohasi va uning takomillashib borishi qisqa vaqt oraligida, kam jismoniy kuch sarflagan holda yuksak sifatli mahsulot ishlab chiqarish imkonini berdi. Ushbu maqolada ta'limni texnologiyalashtirish orqali ta'lim sifatini oshirish imkonlari tahlil qilingan.*

Kalit so'zlar: *ta'limni texnologiyalashtirish, texnologiya, pedagogika, AKT, pedagogik jarayon.*

So'nggi yillarda ta'limda yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish masalasi tobora ortib bormoqda. Bu nafaqat yangi texnik vositalar, balki o'qitishning yangi shakllari va usullari, o'quv jarayoniga yangi yondashuv. AKTni pedagogik jarayonga kiritish o'qituvchining jamoadagi obro'sini oshiradi, chunki o'qitish zamonaviy, yuqori darajada olib boriladi. Bundan tashqari, o'qituvchining o'zini o'zi qadrlashi o'sib bormoqda, uning kasbiy vakolatlarini rivojlantiradi.

XX asrning 60-yillarning boshlarida talimni dasturlash asosida talim jarayonini tashkil etish "texnologiya" tushunchasining mohiyatini ochib beruvchi omil sifatida ko'rila boshlandi. Dasturiy talim bolalarga muayyan bilimlarning alohida qism holida emas, balki izchil, yaxlit tarzda berilishini nazarda tutadi. Talim jarayonini yaxlit, maqbul dasturga muvofiq tashkil etish taklifi ilk bora AQSH da faoliyat yurita boshlagan. "Dasturiy talim va o'rgatuvchi mashinalar bo'yicha

birlashgan Qo‘mita” tomonidan ilgari surilgan. Dasturiy talim o‘zida talim maqsadlari, ularni o‘zgartirish va baholashning mos ravishdagi mezonlari hamda talim muhitining aniq tavsifini qamrab oladi. Bu esa o‘zgartirish majmuasini to‘laligicha qayta tashkil etish tushunchasi mazmuniga mos keladi. Davlat ta’lim standarti talablarini amalga oshirish sharoitida texnologiyalar eng dolzarb bo‘lib qolmoqda:

1. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari
2. Tanqidiy fikrlashni rivojlantirish texnologiyasi
3. Dizayn texnologiyasi
4. Ta’limni rivojlantirish texnologiyasi
5. Sog‘liqni saqlash texnologiyalari
6. Muammoli ta’lim texnologiyasi
7. O‘yin texnologiyalari
8. Modulli texnologiya
9. Seminar texnologiyasi
10. Case texnologiyasi
11. Integratsiyalashgan ta’lim texnologiyasi
12. Hamkorlik pedagogikasi.
13. Darajani farqlash texnologiyalari
14. Guruh texnologiyasi.
15. An’anaviy texnologiyalar (sinf tizimi)

XX asr kishilik jamiyati taraqqiyoti tarixidan fan va texnika sohasida yuz bergan inqiloblar davri sifatida joy oldi. Ilm-fan va texnika rivojining yuksak sur’ati moddiy ishlab chiqarish jarayonini nazariy (g‘oyaviy) hamda amaliy jihatdan boyitib borish bilan birga ijtimoiy munosabatlarning yangicha mazmun kasb etishini taminlaydi.

Xizmat ko‘rsatish sohalarining paydo bo‘lishi, yangicha turmush tarzi kishilarning moddiy va manaviy ehtiyojlarining ortib borishiga zamin hozirladi. Ijtimoiy ehtiyojlarning yangilanib hamda ortib borishi o‘z navbatida ularning qisqa muddatda va sifatli qondirilishini tamin etuvchi faoliyatning yo‘lga qo‘yilishini

taqozo etadi. Ijtimoiy zaruriyat mahsuli bo'lgan texnologiya sohasi va uning takomillashib borishi qisqa vaqt oraligida, kam jismoniy kuch sarflagan holda yuksak sifatli mahsulot ishlab chiqarish imkonini berdi.

Insoniyat sivilizatsiyasining quyi bosqichlarida shaxsni tarbiyalash, unga talim berishga yo'naltirilgan faoliyat sodda, juda oddiy talablar asosida tashkil etilgan bo'lsa, bugungi kunga kelib talim jarayonini tashkil etishga nisbatan o'ta qat'iy hamda murakkab talablar qo'yilmoqda. Chunonchi, murakkab texnika bilan ishlay oladigan ishlab chiqarish jarayonining mohiyatini to'laqonli anglash imkoniyatiga ega, favqulodda ro'y beruvchi vaziyatlarda ham yuzaga kelgan muammolarni ijobiy hal eta oluvchi malakali mutaxassisni tayyorlashga bo'lgan ijtimoiy ehtiyoj talim jarayonini texnologik yondashuv asosida tashkil etishni taqozo etmoqda. Shu bois, ijtimoiy taraqqiyot bilan uzviy aloqadorlikda rivojlanib borayotgan pedagogika fanining vazifalari doirasi kengayib bormoqda.

Ayni vaqtda, Respublika ijtimoiy hayotiga shiddatli tezlikda axborotlar oqimi kirib kelmoqda va keng ko'lamni qamrab olmoqda. Axborotlarni tezkor suratda qabul qilib olish, ularni taxlil etish, qayta ishlash, nazariy jihatdan umumlashtirish, xulosalash hamda bolaga etkazib berishni yo'lga qo'yish talim tizimi oldida turgan dolzarb muammolardan biri hisoblanadi. Talim-tarbiya jarayoniga pedagogik texnologiyani tatbiq etish yuqorida qayd etilgan dolzarb muammoni ijobiy hal etishga xizmat qiladi.

Hozirgi vaqtda turli manbalardan ma'lumot olish, undan foydalanish va uni yaratish qobiliyati zarur. AKTdan keng foydalanish o'qituvchi uchun o'z fanini o'qitishda yangi imkoniyatlarni ochib beradi, shuningdek uning ishini sezilarli darajada osonlashtiradi, o'qitish samaradorligini oshiradi va o'qitish sifatini yaxshilaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Sh.M.Mirziyoyev. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. T. O'zbekiston. 2017-y.
2. O'zbekiston Respublikasining "Talim to'g'risida"gi Qonuni 2020-yil 24- sentabr.

3. O‘.Q.Tolipov, M.Usmonxo‘jayeva “Pedagogik texnologiyalarning tatbiquiy asoslari” T-“FAN” 2006-yil.
4. J.G‘.Yo‘ldoshev, F.Yo‘ldosheva, G.Yo‘ldosheva “Interfaol talim -sifat kafolati” Toshkent-2008-yil.